

Αναδιπλασιασμός

Χαρακτηριστικό του παρακειμένου είναι ο αναδιπλασιασμός που γίνεται στην **αρχή** του ρήματος. Αναδιπλασιασμό έχουμε τριών ειδών:

1. επανάληψη του αρχικού συμφώνου με ένα -ε-

Ποια ρήματα παίρνουν ως αναδιπλασιασμό επανάληψη του αρχικού συμφώνου με ένα -ε-;

1α) Όσα ρήματα αρχίζουν από ένα σύμφωνο

π.χ. λύω > **λέ**-λυ-κα.

Αρχίζει από ένα σύμφωνο, γι' αυτό ξαναγράφουμε το πρώτο σύμφωνο το -λ- και προσθέτουμε και το -ε-. Έτσι γίνεται -λε-. Μετά προσθέτουμε το θέμα -λυ- και στο τέλος την κατάληξη -κα

Προσοχή:

Όσα ρήματα αρχίζουν από χ, φ, θ, στον αναδιπλασιασμό τα γράμματα αυτά παθαίνουν ανομοίωση, δηλαδή, μετατρέπονται σε κ, π, τ

χ > **κ** = χορεύω > **κε**-χόρευ-κα,

φ > **π** = φυτεύω > **πε**-φύτευ-κα

θ > **τ** = θύω > **τέ**-θυ-κα

1β) Όσα ρήματα αρχίζουν από δύο σύμφωνα, όμως το πρώτο από αυτά είναι ένα από τα άφωνα:

(π, β, φ, κ, γ, χ, τ, δ, θ) και το δεύτερο είναι ένρινο (μ, ν) ή υγρό (λ, ρ)

π.χ. **γρ**άφω > **γέ**-γρ-α-φ-α, **βλ**άπτω > **βέ**-βλ-α-φ-α

2. συλλαβική αύξηση

Ποια ρήματα παίρνουν ως αναδιπλασιασμό συλλαβική αύξηση;

2α) Όσα ρήματα αρχίζουν από δύο σύμφωνα, χωρίς όμως το πρώτο να είναι άφωνο και το δεύτερο ένρινο ή υγρό,

π.χ. σπιδάζω > έ-σπιδά-κ-α

2β) Όσα ρήματα αρχίζουν από τρία σύμφωνα,

π.χ. στρατεύω > έ-στράτευ-κ-α

2γ) Όσα ρήματα αρχίζουν από διπλό σύμφωνο ζ, ξ, ψ,

π.χ. ψάύω > έ-ψαυ-κ-α

2δ) Τα ρήματα που αρχίζουν από ρ, τότε παίρνουν ένα -έ- ως συλλαβική αύξηση και διπλασιάζουν το ρ

π.χ. ρίπτω > έρ-ρι-φ-α

3. χρονική αύξηση

Ποια ρήματα παίρνουν ως αναδιπλασιασμό χρονική αύξηση;

3α) Όσα ρήματα αρχίζουν από φωνήεν,

Ότι αλλαγές είχαμε στον Παρατατικό και στον Αόριστο, οι ίδιες συμβαίνουν και στον Παρακείμενο

π.χ. άλιεύω > ή-λίευ-κ-α

Ο αναδιπλασιασμός στα σύνθετα και παρασύνθετα με πρόθεση

Στα ρήματα που είναι σύνθετα με πρόθεση ο αναδιπλασιασμός μπαίνει μετά την πρόθεση,

π.χ. άπο-γράφω > άπο-γέ-γραφα, συν-οικῶ > συν-ώκηκα

Ο αναδιπλασιασμός στα παρασύνθετα που το α' συνθετικό δεν είναι πρόθεση

Στα ρήματα αυτά ο αναδιπλασιασμός μπαίνει στην αρχή

π.χ. δυστυχῶ > δε-δυστύχηκα, ἀδικῶ > ἡδίκηκα

Συγκεντρωτικός πίνακας αναδιπλασιασμού		
Επανάληψη αρχικού συμφώνου + ε	συλλαβική αύξηση	χρονική αύξηση
α. ένα σύμφωνο, π.χ. λύω > λέ -λυ-κα.	α. δύο σύμφωνα, π.χ. σπου δάζω > ἐ-σπούδακα	α. φωνήεν, π.χ. ά λιεύω > ή -λίευκα
β. δύο σύμφωνα το πρώτο (κ, γ, χ, π, β, φ, τ, δ, θ) το δεύτερο (λ, ρ, μ, ν) γράφω > γέ γραφα	β. τρία σύμφωνα στρα τεύω > ἐ-στράτευκα	
	γ. διπλό σύμφωνο ζ, ξ, ψ π.χ. ψαύω > ἔ-ψαυκα	
	δ. ῥ, π.χ. ρί πτω > ἔ-ρ-ρι-φ-α	